

CDA0021**SERVIS JAVNIH MODEMSKIH ULAZA: PRAVA I OBVEZE KRAJNJIH KORISNIKA****Ur.broj: 1-98-1-511****Kategorija: ODLUKA****Trajanje: do opoziva****Datum nastanka: 27.10.1998.****Verzija: 1.1 (27.10.98.)****URL: <ftp://ftp.carnet.hr/pub/CARNet/docs/rules/CDA0021.pdf>**

Ovom odlukom određuju se prava i obveze krajnjih korisnika koji koriste CARNetov servis JMU definiran odlukom *CDA0019 - CARNetov servis Javnih modemskih ulaza (JMU)*.

Odlukom *CDA0019* utvrđeno je da ustanove članice dodjeljuju korisnička prava isključivo osobama iz skupa svojih uposlenika, studenata i suradnika. Od suradnika, ustanova članica može dodijeliti korisničko pravo samo onim suradnicima koji sudjeluju u obavljanju poslova vezanih uz temeljne djelatnosti ustanove, a ne i u njenim komercijalnim poslovima. Za korisnike javnih računala u mreži CARNet nadležna je ustanova koja održava javno računalo. Iznimno, za posebne namjene i projekte CARNet ustanova izravno dodjeljuje korisnička prava pojedinim osobama. Prava i obveze ustanove članice određene su odlukom *CDA0020 - Servis Javnih modemskih ulaza: Prava i obveze ustanova članica*.

Korisnikom sustava JMU može dakle, postati isključivo fizička osoba kojoj to pravo dodijeli neka od ustanova članica CARNeta. Pravo korištenja dodjeljuje ustanova članica, a realizira ga CARNet.

Radi sticanja korisničkih prava i pomoći u radu potencijalni korisnik obraća se ovlaštenoj osobi u matičnoj ustanovi - *JMU administratoru*.

Putem WWW poslužitelja JMU servisa čija je URL adresa:

<http://www.jmu.carnet.hr>

mogu se dobiti osnovne informacije i upute za rad.

1. Korisničke grupe i kvote

Radi osiguranja odgovarajuće kvalitete usluge kao i praćenja rada pojedinih skupina korisnika ustanovljena je slijedeća klasifikacija korisnika po grupama:

Šifra	Opis
A	CARNet ustanova (osoblje, suradnici)
B	VIP, CARNet koordinatori, sistem-inženjeri, JMU-administratori
C	za potrebe projekata CARNet ustanove
D	uposlenici ustanova članica
E	suradnici ustanova članica
F	studenti

G	osoblje osnovnih i srednjih škola i knjižnica
H	učenici osnovnih i srednjih škola
I	administratori gostujućih informacijskih servisa na javnim računalima
J	korisnici javnih računala, ostali

Pojedine korisničke grupe dobivaju različitu kvalitetu usluge i to prema sljedećoj tablici:

Šifra	Maksimalno trajanje veze (session time)	Dnevna vremenska kvota	Mjesečna vremenska kvota
A	nema	nema	nema
B	nema	nema	nema
C	nema	nema	nema
D	4 sata	8 sati	240 sati
E	4 sata	8 sati	240 sati
F	3 sata	6 sati	180 sati
G	3 sata	6 sati	180 sati
H	2 sata	4 sata	120 sati
I	3 sata	6 sati	180 sati
J	2 sata	4 sata	120 sati

Sljedećom tablicom definiran je odnos između korisničkih grupa na javnim računalima i u JMU sustavu:

JMU grupa	Grupe korisnika na javnim računalima (prema odluci CDA0012)
A	F0 - CARNet; K5 - vanjski suradnici CARNet-a
B	K1 - VIP (dozvola člana UV ili IO CARNet-a); I5 - CARNet koordinatori i sistem inženjeri
C	I4 - pojedinci predstavnici institucija s pilot-projekata
D	F1, Z1 - profesori i djelatnici na fakultetima i znanstvenim institutima
E	F3, Z3, F4, Z4 – vanjski suradnici i gosti na fakultetima i znanstvenim institutima
F	F2, Z2 - studenti na fakultetima i znanstvenim institutima
G	S1, O1 - osoblje na osnovnim i srednjim školama
H	S2, O2 - učenici osnovnih i srednjih škola
I	K2 - administratori gostujućih informacijskih servisa
J	I1, I2, I3 - pojedinci predstavnici institucija s državnog proračuna, društava, udruga, i zajednica, te međunarodnih institucija; K3 – ostali korisnici javnih računala

2. Korisnička oznaka

Radi ostvarivanja svojih prava korisnik dobiva korisničku oznaku kojom se jednoznačno identificira u sustavu JMU. Korisnička oznaka zaštićena je korisničkom zaporkom o kojoj brine korisnik.

Nisu dozvoljene grupne ili anonimne korisničke oznake. Korisničku oznaku ne može dobiti ustanova već samo pojedinac.

Korisnik putem servisa JMU može pristupati računalima spojenim u mrežu CARNet odnosno Internet te koristiti mrežne uslugu i servise pri čemu je obvezan poštovati pravila rada koja donosi CARNet.

Korisnička oznaka tvori se iz dva dijela. Prvi dio je korisničko ime. Predlaže ga nadležna ustanova ili se generira automatski. Korisničko ime mora biti jednoznačno na nivou ustanove članice i ne duže od 10 znakova. Drugi dio je identifikacija ustanove članice odnosno njene domene, a određuje ga CARNet ustanova. Opći oblik korisničke oznake je: *KorisničkoIme.IdentifikacijaUstanove*.

Početnu korisničku zaporku dodjeljuje CARNet, a nakon toga nadzor nad zaporkom preuzima korisnik. U tu svrhu korisnik rabi odgovarajuće WWW stranice na adresi:

<http://www.jmu.carnet.hr>

Početna zaporka može se koristiti najviše tri (3) puta, a nakon toga je korisnik mora promijeniti kako bi mogao nastaviti rad. Osim toga valjanost zaporka automatski ističe svaka tri (3) mjeseca

Korisnik zadržava svoja prava do isteka statusa na osnovu kojeg ih je stekao. Ustanova je dužna u roku od mjesec dana opozvati korisnika koji je prestao biti djelatnikom, suradnikom ili studentom te ustanove.

Svim korisnicima servisa JMU status korisnika traje 1 godinu i to do 01.11. svake godine. U vremenu od 01.09. do 01.11. ustanove su dužne potvrditi status korisnika svim osobama kojima su to pravo dodijelile.

CARNet ustanova zadržava pravo suspendirati status korisniku JMU koji svoja prava nije koristio dulje od šest (6) mjeseci. Obavijest o suspendiranju statusa korisnika CARNet ustanova će poslati nadležnoj ustanovi članici.

3. Prava krajnjih korisnika

Prava krajnjih korisnika su:

- osoba koja ima elektroničku adresu na nekom od računala u mreži CARNet ima pravo od ustanove koja joj je dodijelila adresu tražiti pristup JMU sustavu kao i pomoć u radu s tim sustavom.
- korisnik putem sustava JMU može pristupati računalima spojenim u mrežu CARNet odnosno Internet te koristiti slijedeće mrežne uslugu i servise:
  - ◇ isključivo DNS poslužitelje koji opslužuju sustav JMU;
  - ◇ telnet uslugu (na bilo koje računalo spojeno u Internet);
  - ◇ mrežne informacijskih servisa (ftp, WWW, gopher i wais) uz uvjet da za poslužitelje izvan hr domene koristi neki od proxy poslužitelja u mreži CARNet;
  - ◇ mrežne novine (slanje i primanje poruka) uz uvjet da je poslužitelj u .hr domeni;
  - ◇ elektroničku poštu (slanje i primanje poruka putem POP3 i SMTP protokola) uz uvjet da je poslužitelj kojeg pri tome koristi u .hr domeni;
  - ◇ ostale mrežne usluge i servise čija uporaba nije onemogućena ili protivna pravilima rada propisanim od strane CARNet ustanove.
- korisniku je onemogućena uporaba slijedećih usluga odnosno protokola:
  - ◇ ping;
  - ◇ rlogin;
  - ◇ snmp.

- korisnik može svoje pravo koristiti u okviru vremenske kvote koju dobiva temeljem svog statusa odnosno pripadnosti pojedinoj korisničkoj grupi.
- korisnik može rabiti sve mrežne usluge i servise koji nisu zaštićeni lozinkom ili pisanim upozorenjem vlasnika. Usluge i servisi moraju se koristiti u skladu s eventualno postojećim pravilima njihove uporabe.
- korisnik može, ali isključivo putem JMU administratora matične ustanove, podnositi prijedloge, primjedbe i žalbe na rad sustava JMU te postavljati pitanja o načinu rada i uporabe sustava
- korisnik može sam mijenjati vlastitu lozinku za pristup sustavu. Osim toga ima uvid u statističke podatke o korištenju svog korisničkog računa.
- uporaba sustava JMU je besplatna za korisnika (korisnik podmiruje samo trošak telefonskih impulsa, po standardnoj tarifi, koje utroši za komunikaciju s modemom iz sustava JMU).

4. Obveze krajnjih korisnika

Obveze krajnjih korisnika su:

- pridržavati se svih pravila, uputa i odluka koje odredi CARNet ustanova, a koje uređuju rad korisnika na računalima povezanim u mrežu CARNet (navedeni dokumenti dostupni su na adresi **URL: <http://www.carnet.hr/Pravila/>**). Osim toga korisnik je dužan pridržavati se i eventualnih dopunskih pravila koja definira ustanova koja mu je dodijelila korisnička prava.
- odmah, odnosno u najkraćem mogućem roku, korisnik je dužan prijaviti (JMU administratoru u nadležnoj ustanovi ili JMU službi CARNeta) sve uočene prekršaje, kako one koje je napravio sam korisnik tako i drugi korisnici, te pružiti pomoć (u granicama svojeg znanja) glede otklanjanja eventualne štete;
- **ne provoditi zabranjene akcije, kao što su:**
  - uporaba tuđe korisničke oznake;
  - davanje na uporabu svoje korisničke oznake drugim osobama;
  - lažno predstavljanje kroz uporabu mrežnih usluga i servisa;
  - uporaba resursa ili podataka koji su dani na privatnu uporabu drugim osobama. Iznimno, nije prekršaj uporaba onih podataka i resursa koje vlasnik proglasi javnim za neku grupu korisnika;
  - stavljanje informacija na javnu uporabu putem postojećih mrežnih servisa bez suglasnosti vlasnika informacija;
  - uporaba računalnih resursa izvan granica ili na način koji korisniku nije odobren. Ukoliko nije siguran glede prava i načina uporabe nekog resursa, korisnik je dužan obratiti se administratoru odgovarajućeg računala odnosno HELP DESK službi CARNeta.
  - uporaba mrežnih usluga i servisa koji su zaštićeni lozinkom ili pisanim upozorenjem vlasnika;
  - uporaba mrežnih usluga i servisa mimo pravila njihove uporabe;
  - ometanje drugih korisnika u radu;
  - uporaba programske podrške koja ometa rad računala spojenih u CARNet odnosno Internet ili mijenja (može promijeniti) prava korisnika i dostupne resurse;
  - ometanje rada sustava JMU;
  - uporaba CARNet mreže za distribuciju komercijalne programske podrške ili programske podrške za koju ne postoji suglasnost vlasnika ili nije označena kao javno dostupna;
  - masovna distribucija pojedinačnih poruka (npr. e-mail, fax-server) bez dozvole sistem administratora;
  - uporaba korisničke oznake u komercijalne svrhe;

- distribuiranje lažnih podataka o mreži, pravilima rada te CARNet ustanovi i ustanovama članicama;
- distribuiranje ili publiciranje informacija koje su suprotne opće prihvaćenim moralnim normama ili narušavaju ugled ili privatnost pojedinca;
- distribuiranje ili publiciranje informacija protivno načelima ponašanja na mreži (*Netiquette*);
- davanje netočnih ili zastarjelih podataka u svrhu ostvarivanja korisničkih prava.

5. Sankcije za nepridržavanje pravila

Protiv korisnika koja ne izvršava svoje obveze predviđene ovim Pravilima ustanova članica koja mu je dodjelila korisnička prava i CARNet mogu poduzeti sankcije. Sukladno odlukama CDA0019 i CDA0020 za utvrđivanje prekršaja i donošenje sankcija nadležni su JMU administrator ustanove odnosno JMU služba CARNeta.

Korisnik kojem je izrečena sankcija od strane JMU administratora ustanove ima pravo žalbe JMU službi CARNeta. Žalba se podnosi u pisanom obliku. Odluku o žalbi donosi ovlaštena osoba CARNeta u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe.

Korisnik kojem je izrečena sankcija od strane JMU službe CARNeta ima pravo žalbe Ravnatelju CARNeta. Žalba se podnosi u pisanom obliku. Odluku o žalbi donosi Ravnatelj CARNeta u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe.

Težina prekršaja određuje se prema tome da li je prekršajem nastala (mogla nastati) šteta za druge korisnike, računala ili računalnu mrežu, te u kojem je obimu eventualna šteta.

Prekršaje dijelimo u tri kategorije:

	opis prekršaja	moгуća sankcija
lakši prekršaj	•nije nastala šteta za druge korisnike, računalo ili mrežu	opomena (upozorenje)
teži prekršaj	• dva puta ponovljen lakši prekršaj unutar razdoblja od 1 godine • prekršaj kod kojeg je nastala šteta za jednog ili više korisnika ili je mogla nastati šteta za sve korisnike na nekom računalu ili za mrežu	oduzimanje prava uporabe JMU sustava na rok od min. 1 mjesec do max. 1 godine
teški prekršaj	•dva puta ponovljen teži prekršaj •prekršaj kod kojeg je nastala šteta za sve korisnike nekog računala ili za mrežu u cjelini	oduzimanje prava uporabe JMU sustava na rok od min. 1 godine do trajno

Davanje netočnih ili zastarjelih podataka u svrhu ostvarivanja prava korištenja sustava JMU smatra se teškim prekršajem.

Uporaba mrežnih usluga i servisa mimo pravila njihove uporabe može se smatrati teškim prekršajem.

Ustanova članica koja je korisniku dodjelila korisnička prava također može suspendirati ili posve ukinuti ta prava temeljem svojih Pravila rada.

Osim navedenih sankcija, prekršitelj snosi odgovornost za učinjene prekršaje i štetu u skladu s drugim pravilima CARNet ustanove, kao i važećim zakonima u Republici Hrvatskoj.